

круп, пшоно, троха масла, шматок сала та кілька крайців на мясо раз у тиждень, хоча і без нього треба було обходити ся.

На такій лєгуміні Остап зайшов аж до третої гімназіальної. З початку йшла наука тупо. Малому сільському хлопцеві всяка річ видавала ся чимось незвичайним, почавши від міських вулиць, а скінчивши на деклінаціях і конюгаціях. Не міг начудувати ся, як ті вчені могли стільки слів, що виходять з людських уст, зловити і замкнути в одній книжці, та ще позводити до купи, що до чого належить. Та похопивши раз порядно все, станув відразу на ноги.

З початку привозив слабії кляси, особливо в польській йшло йому тяжко, але батько не зражував ся тим, бо йому ходило головнo о те, щоб хлопець навчив ся гарно писати, так аби ані пан староста, ані пан кмісар не міг йому "зганчувати". Та згодом хлопець вийшов між перших своєю пильністю і статочністю.

Прийшовши до гімназії як відзначаючий ученик, звернув увагу на себе старого катехита. Сей старий досвідний педагог зміркував відразу, що то заматеріял. Остап не міг ніколи вивчити ся, чого не розумів. Пізнав се катехит при першій питанню з релігії. Тут лучила ся найліпша нагода до такого спостереження при уживанню того язичія, яким були писані тоді учебники до релігії. Малий Остап відповів відразу цілком щиро, що не навчив ся тому, бо не розуміє слів.

Котрийсь із товаришів відізвав ся, щоб підлестити ся катехитові, аби вивчив ся на память. Остап відповів знов, що не зрозуміючи чогось, не годен запам'ятати.

Катехит зажмурих очі, як се мав звичай чинити, коли про щось думав, або щось собі пригадував, і заключив, що з сього хлопця не буде блягер.

— А то цікаве, — подумав, — я на се не звертав уваги.

Від того часу старий став при кожній лекції пояснювати значіння церковних слів.

В третій клясї стрінуло Остапа велике нещастя: батька вбило дерево в лісі. Треба було вертати до дому і помагати матері в господарстві. Того бажав собі батько, коли його привезли з ліса близьким смерті. Остапко не міг одначе розстатися зі школою. Звернув ся за порадою до катехита і обірадили так, що коли мама не годна сама газдувати, то треба